

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 lei pe an.
C-TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

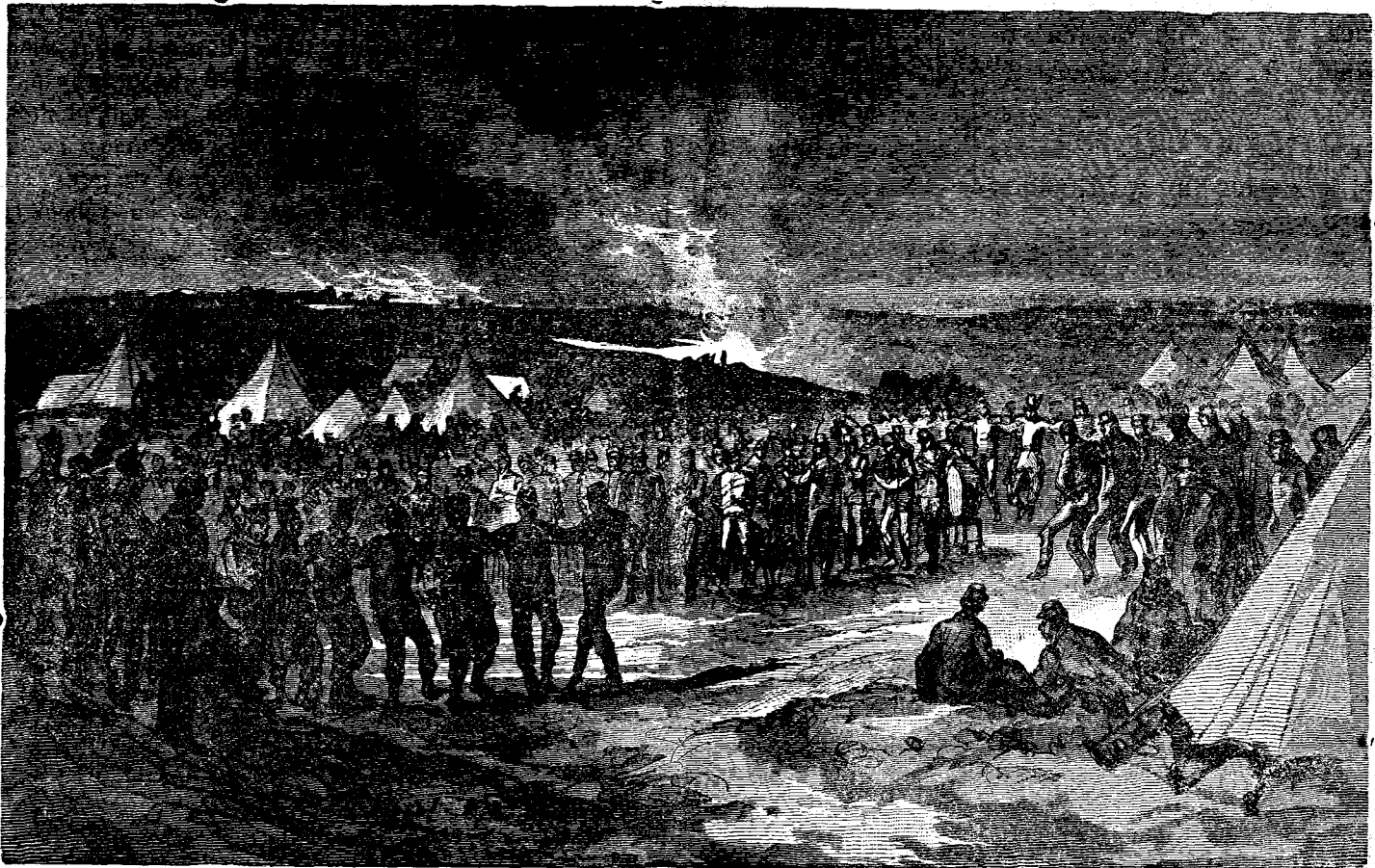
se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.
C-TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

CETIȚI!

Am primit câte-va scrisori, care m'au supărat mult, nesfârșit de dureros. Am citit din aceste scrisori o înțelegătoare neștiință, o dureroasă neinteresare

de lucrurile noastre și mai pe sus de toate o jalnică neprețuire a puterilor și a cunoștințelor proprii. Voiu schița, voiu pomeni așa în treacăt, câte-va din aceste scrisori, care ne dau mult de gândit.

Imi scrie o calfă de negustor, din *jurul Sibiiului*. Adecă din un ținut în care trăesc unii dintre cei mai deștepți ai poporului nostru. Și cere omul să-l recomand, să fie primit în *prăvălia*, în bolta însoțirii economice „Agricola“ din

Hora dela Plevna.

Hunedoara... Spune fratele, că „i-au spus pretini buni, că în bolta „Agricolei“ să află loc pentru o calfă de negustor. Câte vorbe, atâtea necumintenii. „Agricola“ din Hunedoara n'a avut și nu are și nici nu vrea să aibă „boltă de mărfuri și apoi neavând boltă nu i-a putut spune nime fratelui din vorbă, că ar fi loc și pentru unul ca d-lui.

În altă scrisoare, un alt frate, țesător, „tocaciu“ (cum vrea să se cheme),

îmi cere să-l îndrept și să-i dau sfaturi și sprigin ca să ajungă în lucrătorea de răsboaie a „Reuniunii de agricultură din comitatul Sibiiului“.

Se înțelege că și îmbiierea aceasta e cel puțin o negândită socoteală, după-ce un atelier de țesături „Reuniunea agricolă din comitatul Sibiiului“, cel puțin în felul înțeles de omul meu nu a fost și nici nu este.

Din celelalte scrisori pomenesc pe

scurt încă numai două: Un moșier din un sat fruntaș, unde sunt patru învățători și doi preoți, un notar de român și un jude, care a fost oficer, mă întreabă să-l sfătuesc, dacă e bine sau nu, să meargă la congresul socialiștilor din Salonta.

Altul apoi îmi povestește pe glasul „ocoșelii“, cum a zădărnicit el în satul lui, alcătuirea unei tovărășii pentru asigurarea vitelor.

M'am crucit și mă crucesc și acum, când vă scriu rîndurile acestea, cum de să află la noi astfel de oameni, care pot scrie scrisori, de felul celor pomenite mai sus.

O singură talmăcire pot găsi mirării mele. Oamenii aceștia n'au ascultat nici-odată de sfatul fruntașilor lor și nu cetesc în viața lor o gazetă românească. Căci de-ar face ori una ori alta, n'ar scrie și n'ar întreba bazaconii de cele pomenite.

Ne doare mai ales faptul, că vedem, că bărbații știutori de carte, bărbații noștri la care ținem, mult nu își iau osteneala, ca în Dumineci și în sîrbători cel puțin, să cetească ce scriu gazetele acele ale noastre, care sunt scrise *anume pentru popor*. De-acolo ar fi putut vedea și scriitorul meu cel dintăiu că „Agricola“ din Hunedoara nu e prăvălie de piper. De-acolo din gazete ar fi putut vedea și al doilea că „Reuniunea de agricultură din comitatul Sibiului“ nu are lucrătoare de „tocaci“ stabili. Tot din gazetele noastre ar fi putut ceti și ceilalți pomeniți mai sus, că ce loc au avut Românii la congresul socialiștilor din Salontamare și în sfîrșit că ce rēu a făcut acela, care a împedecat alcătuirea unei tovărășii pentru asigurarea vitelor.

Din gazetele noastre toți scriitorii scrisorilor pomenite mai sus ar fi învățat câte ceva și nu s'ar fi făcut de rușine cu întrebări fără rost.

FOIȚĂ

Nora dela Plevna.

(Vezi ilustrația).

Colo'n Plevna și 'n redute
Stau păgânii mii și sute
Stau la pîndă tupaiași
Ca zăvozi de cei turbați.
Lasă șadă mari și mici...
Trageți hora mēi voinicii!

Sus în tabēra turcească
Dat-a tusa măgărească
Răpciugoșii crunt tușesc *)
Cu ghiulele'n noi stropesc.
Lasă crepe, mici și mari...
Trageți hora mēi tunari!

Jos în vale pe câmpie
Bași-buzuci de căsăpie
Și Cerchezi mereu cumpliți
Rup cu dinții din răniți.
Las' să rupă... rupe-i-ași!
Trageți hora Călărași!

Ziua, noaptea gloanțe plouă
Tot pămēntu-i ud de rouă.

*) Așa polecresc ostașii români tunurile turcești.

Și apoi întrebările din scrisorile pomenite sunt numai pîde luate din miile de întemplări de felul acesta.

Aveți, dragii mei săteni, gazetele noastre și Dzeu v'au dăruit cu copii, care au dorul și știu să vă cetească aceste gazete. *Cetiți-le! In casa nici unui Român să nu lipsească baremi o gazetă românească!!*

Vășile C. Osvadă.

Mana viilor sau peronospora și mijloacele contra ei.

Una dintre boalele cele mai periculoase ale viței noastre de viie este și așa numita mana viilor. Neaflînd vița apărată contra ei, ea poate să le atace atît de repede și în mēsură atît de mare, încât o poate distruge în 24 ore, mai ales primăvara cînd frunzele și lăstarii sunt încă tineri și fragezi. Am scris despre această boală și în anul trecut, scriem și acuma și vom scrie mereu, despre ea, fiind-că tot mai avem viieri, care nu vreau să înțeleagă sau sunt prea nepăsători să întreprindă o lucrare împreună cu puțină cheltueală, prin care își pot asigura recolta de struguri mereu amenințată de o mulțime de n-ajunsuri.

Pentru a înțelege mai bine rostul stropirei cu o soluțiune de peatră vinētă a viței contra manei, credem nimerit a descrie mai pe larg această boală. Toți proprietarii de vii știu că mana atacă toate părțile tinere ale viței: lăstarii, ciorchinele în floare, strugurii cruzi, dar mai cu seamă foile. Cele dintăiu semne de boală se observă la foi prin niște pete albe, făinoase, așezate pe partea de desubt și dealungul vinișoarelor lor. Nu mult după aceasta se ivesc în drep-

tul lor și pe partea de deasupra a foilor tot niște pete, însă de o culoare galbenă spălăcită la început, și apoi se tot închide din ce în ce, până ce devin roșcate. Dacă boala a fost oprită în loc prin stropire sau prin secetă, aceste pete se rup lăsând găuri în frunze, care de altcum rămân pe lăstarii din care au crescut. Dacă boala se prelungește sau se repetă, petele se întind peste întreaga foaie, care de regulă cade. Pe celelalte părți ale viței, boala se arată tot sub formă de praf, devenind cu timpul roșcat ca și pe frunze.

După-cum s'a dezvoltat boala, mai tare sau mai puțin și stricăciunile pricinuite acestor părți ale viței sunt diferite. Lăstarii cruzi atacați pot să se usuce în întregime; cei mai în vērștă rămân numai pătați, ear florile pot fi distruse toate sau numai o parte din ele. Tot asemenea se întemplă și cu strugurii. Deși ei sunt mai rar atacați, totuși de multe ori sunt acoperiți de mană îndată ce încep a se forma, ceea-ce împedecă dezvoltarea lor.

Stricăciunile cauzate de mană depind totdeauna dela întinderea boalei și dela timpul cînd e atacată vița. S'au văzut vii stricate de mană în 24 ore, altă dată totala nimicire a foilor durează timp mai îndelungat și numai după ivirea repetită a boalei. Dacă viia este atacată pe timpul înfloririi și pe urmă nu a mai dat mana peste ea, roada se împuținează, însă strugurii rămași se coc. Cînd este atacată cu vehemență, cum se întemplă mai adese-ori prin Iulie și August, strugurii rămân toți, însă nu se mai coc, rămân acri, ear vinul stors din ei e slab și se strică ușor. Nu avem însă pagubă în viie numai în anul, în care a fost atacată de mană. Influența ei se resimte și în anul următor, cu deosebire dacă viia a fost tinēră. Ea poate peri chiar cu totul. (Va urma).

ENRIC CASTELNUOVO

NAUFRAGIU

(Urmare).

Am văzut pe căpitanul că se apropie. În mână avea un revolver; se întoarse către călătorii care se îmbulzeau ca niște sêlbatici.

— Cine nu se supune fără condiție poruncilor mele, îl împușc, striga cu glas, care nu mai lăsa vre-o îndoială că are să îndeplinească ceea-ce spune.

— Luntrea e plină, se auzi de pe o barcă.

— Deslegați-o și căutați să scăpați, porunci căpitanul.

— Îndērēt! strigă unui flăcău tinēr care voia să sară în luntre.

Intr'aceste, mulți săriră în mare; unii mănăți de spaimă, alții împinși de nebunia ce-i cuprinsă, ear' alții din nerăbdare. Unii poate-că sperau să scape astfel mai iute de suferințe, alții credeau că-i va lua o barcă, și ear' alții căutau să ajungă țērmul înotând.

Nu e rouă din senin

Ci e sânge de creștin.

Las' să plouă ca din nori,
Trageți hora Roșiori!

Iacă, mē!... din parapete

Vine-o scroafă ca să fete **)

Opt godaci și-un godăcel

Toți cu ritul de oțel.

Las' să fete mii de mii

Trageți hora mēi copii!

Ne-o veni și nouă dată

Zi de plată și rēsplată.

Sē-l aducem la aman

Pe gaziul de Osman.

Vie, ura! la Balcani

Trageți hora mēi Curcani!

Cât e negru, cât e soare,

Moartea șede pânditoare,

Și prin șanțuri și prin ripi,

Și tot bate din aripi.

Las' să bată până'n zori

Trageți hora vênătorii!

V. Alexandri.

**) „Vine-o scroafă ca să fete“, polecră dată de ostașii români la bombele turcești.

DIN LUME

Turburările din Croația.

Turburările din Croația erau o întorsătură gravă. Demonstrațiunile contra Ungariei devin violente. În multe localități numai cu forța armată s-a putut restabili ordinea. Sunt mulți răniți și chiar morți. Cu deosebire oficiile gărilor sunt ținta atacurilor demonstrațiilor. În districtele Delnice și Susac și în orașul Buccari s-a decretat statariul.

Situațiunea în Balcani.

În urma energicelor măsuri luate de către Turcia contra bandelor revoluționare bulgare, mișcarea acestora pare a se fi potolit. Cu toate acestea conducătorii bulgari caută să mențină spiritul revoluționar în popor. Astfel pe la sfârșitul săptămânii trecute eară a fost o luptă mai mare în vilaietul Monastir în care toți bulgarii au fost uciși.

Sat bulgar distrus ou totul.

Banda de sub comanda lui Belcev a fost surprinsă la Banița, 15 kilometri departe de Sereș. În luptă cu trupele turcești, Belcev a căzut dimpreună cu aproape toți oamenii săi. Numai opt a scăpat, refugiindu-se în munți. După luptă Turcii au strâns întreagă populațiune a satului, care număra 115 case, la un loc afară și i-au măcelărit, necruțând nici femeile nici copiii. Apoi a dat foc satului. Din întreaga populațiune numai 15 sullete au putut scăpa.

Albanezii și armata turcească.

Ațiunea armatei turcești nu a dat nici un rezultat din cauză că nemulțumiții sau retras cu conducătorii lor în munți unde trupele turcești nu îi poate urmări.

Poate-că ași fi putut să ajung și eu să sar în vre-o luntre. M'am dat însă la o parte și am făcut loc altora. Nu din bunătate prea mare însă, nici pentru-că 'mi-ar fi fost urit de vieață, ci pentru-că mă covârșise o lene neînțeleasă, încât nu eram în stare să-mi mișc trupul. Răsufierea 'mi-se oprise, limba par'că 'mi-a amuțit; nu știam să mă mișc din loc.

E ușor de înțeles, că cei care călătoriau pe diferitele clase, aici se amestecau la olaltă. În marea încurcătură nu mai văzui pe nici un cunoscut. Poate-că 'i-am și văzut de altfel, dar' nu 'i-am recunoscut... Imi veni în minte părechea Riani. Mă gândii la cuvintele zise aseară de bărbat... poate-că a avut presimțire despre cele-ce au să se întâmple. Mă întrebam în mine!

— Oare unde vor fi? Pe bord? Au scăpat? S'au înecat?

Deodată auzii că mă strigă două voci. Erau ei.

Se răzimbau nemișcați de un catarg. Mână în mână. Atât de frumoși, așteptau

Știri diverse.

• **Ilva**, casa de economii, societate pe acții în Ilva-mare este numele unei noi bănci românești a se înființa. Societatea se înființează cu un capital social de 50.000 cor., se poate ridica la 100.000 cor. și împărțit în 500 respective 1000 acții à 100 cor. valoare nominală. Termenul pentru subscrierea acțiilor este până inclusive 30 Iunie 1903 st. n. Un prospect detaliat precum și o coală de subscriere pentru acții se află și la redacția revistei noastre la dispoziția amatorilor.

• **Insoțirea comercianților cu ouă din Budapesta** înființează acolo o secțiune de neguțatori specialiști în acest comerț, pentru constatarea ouălor. În fruntea fondatorilor stau Vámos Gustav, șeful firmei Vámos și Bruszt. Statutele sunt deja înaintate spre înțarire, și nu peste mult se va ținea adunarea de constituire.

• **Făină albă în mod artificial**, (meșteșugit). Un morar englez a aflat un mijloc, prin care cu ajutorul oxigenului se poate albi făina. Foile engleze de specialitate spun, că colorarea făinei albite e atât de curată și a produs un interes atât de viu, că în Liverpool spre acest scop s'a înființat o societate. Această făină are avantajul, că e foarte traică (ține 1/2 an) și ori-și-când e bună de copt.

• **Societatea lăptarilor din Holsteinul de răsărit** a arangat în Hamburg o filială de unt. S'au vândut 269 treimi de tone unt de calitate primă à 98.97 mărci și 37 treimi de tone unt de calitate a doua à 96.15 mărci preț mijlociu. Ar fi cu scop, dacă societățile noastre de lapte, care în timpul din urmă importează tot mai mult lapte pe

moartea având întreaga conștiință a raiului lor plin de dragoste... și așteptau cu hotărâre, fără frică.

Îi privii câțva timp zăpăcit, apoi mă apropiai de ei și le zisei:

— Încercați, poate să scăpați... înainte!

Abia că rostii aceste cuvinte și corabia se cutremura. În urma unei încercări de a o urni din loc, se înclina pe o parte. Strigăte de groază se auziau de pretutindeni. Valurile ce deteră peste noi, ne aruncară în apă. Căzurăm mulți. Încercări nebune se făceau în jurul meu: oamenii căutau să scape. La lumina licărindă a unei făclii zării pe soții Riani. Se luptau desnădejduți. Fiind un bun înotător, în câteva clipe îi ajunsei. Riani îmi striga cu vocea stinsă:

— Scapă pe Maria.

Se despărți cu puterea de nevastă-sa, deși aceasta striga din răspuțeri:

— Nu, nu, Camillo! Nu vreau să scap... nu vreau... Camillo!

Riani se perdu sub valuri.

Când nu-l mai văzu, tinera lui soție

piețele germăne ar înființa și ele filiale de unt în piețele mai principale ale Germaniei.

• **Râncezirea untului.** O. Iensen pe baza mai multor experiențe dovedește, că râncezirea untului nu o cauzează temperatura mai ridicată, nici lumina soarelui sau atingerea cu aerul, cum s'a crezut până acum, ci organisme microbice. Acești bacili sunt: Cladosporium butyr., bacterium prodigiosum și oidium lactis, cari strică untul. Și deoarece acestia se află în măsură mai mare sau mai mică în ori-ce apă, e de crezut că ajung în unt prin atingerea acestuia cu apa.

• **Banca generală română (București)** și-a încheiat bilanțul pe 1902 cu un deficit de 103.845 franci, deoarece venitul curat al băncii de 1,316.253 franci i-a stat în față pierderea de 1,402.098 fr. ce a avut-o cu negoțul de bucate. Din cauza aceasta negoțul cu bucate să licuidează.

• **Teșetorie și torcătorie de in și cânepă.** Firma: Frații Deutsch din Bielitz înființează într-o localitate corăspunzătoare din comitatul Baci o mare fabrică de cânepă, de pânzărit și torcătorie de in. Fabrica va fi sprijinită de stat și va avea să prelucre în și cânepă de pe circa 3000 de jug. cat.

• **Cartelul fabricelor de sticlărie în România.** O firmă de sticlărie din București a înțrat în conțelegere cu cinci fabrici de sticlă române, pe baza căreia acestea i-au încredințat vânzarea fabricatelor lor. În urma acestei înțelegeri prețul sticlării a crescut cu 40%.

• **Exportul mărfurilor din Ungaria în Austria** a fost în luna Februarie de 62.8 milioane cor., ear' din Austria s'a importat la noi de 73.8 milioane, mai mult ca în anul trecut la export cu 4.7, ear' la import cu 7.7 milioane cor. Dintre toate grăul a avut exportul cel mai mare, ear' importul bumbacul.

și perdu simțirile. Mănile îi căzură dealungul trupului, ochii 'i-se închiseră. Părul ei bogat îi acoperia umerii goli; basmaua, ce-i acoperia gâtul, fu luată de apă; îi simțiam sub mâni bătaia inimii.

O țineam tare. Inotam, inotam din răspuțeri. Ajunsei o luntre. Tocmai voiam să rog ajutorul persoanelor de pe luntre, când tinera femeie se deștepta din leșinul ce a fost cuprins-o. Se uita cu ochii mari:

— Nu, îmi striga, nu: Indură-te de mine... Lasă-mă să mor... Camillo, te voi urma!

Nu ascultam cuvintele ei. Cu putere supraomenească încearcă atunci să scape din brațele mele. În lupta înfărbentată ce se înținse între noi, un val ne acoperi și trupul ușor și subțire al Mariei îmi scăpa din brațe...

(Va urma).

PENTRU MESERIAȘI

Curățitul blănilor. Acuma când nu mai avem teamă că va trebui să folosim blănila până la eara viitoare, trebuie ca înainte de a le pune la locul de păstrare peste vară să le scuturăm de praf și să le curățim cât se poate de bine. Blănila le putem curăți foarte frumos în modul următor: Încălzim într-o oală tărițe de seacă până-ce sunt atâta de ferbinți încât să le poată abea suferi mâna; apoi deșertăm aceste tărițe pe blăni și le frecăm bine, cu toată puterea. În urmă batem și scuturăm blănila, până-când cad toate tărițele. Blănila se fac strălucitoare și chiar blăni albe se fac ca nouă. Această metodă e foarte obișnuită în Rusia.

Pentru brutari. Pănila și jimblele capătă o culoare frumoasă lucie, dacă se ung, după-ce se scot din cuptor cu următoarea compozițiune: 30 grame făină de cartofi se amestecă cu apă rece până se formează un fel de aluat; după aceea mestecând mereu cu o lingură adăogăm un litru de apă ferbinte.

Curățirea vaselor de tinichea (pleu). Vasele de tinichea se fac ca argintul dacă le spălăm cu leșie de cenuse și câte-va cepe și le frecăm cu nisip. La urmă le clătim cu apă curată.

Medicul casei.

Oprirea curgerii de sânge din nas.

Un mijloc simplu pentru a opri în cele mai multe cazuri curgerea de sânge din nas este următorul: ținând gura închisă inspirăm (tragem) cu putere aerul pe nas, apoi astupând nările, strângându-le cu degetele, espirăm (dăm afară) aerul pe gură, acuma deschisă. Aerul rece ce-l tragem prin nas face ca sângele ce curge prin nas, să se închege și astupă astfel locurile pe unde ese. Dacă am expira aerul cald din plumăni tot prin nas, sângele s'ar deschega și ar curge earăși; de aceea îl expirăm pe gură. Repetând de câte-va ori această procedură, vom observa, că sângele încetează a mai curge pe nas.

Băi ferbinți de picioare.

Băi ferbinți de picioare sunt un mijloc excelent contra congestiunilor (ridicării sângelui) la cap și a tuturor boalelor ce stau în legătură cu ele, precum: durere de dinți, inflamațiuni de ochi, curgeri de sânge pe nas și altele. Ca bune s'au dovedit și la tot felul de morhuri ale picioarelor. Dacă facem băile acestea peste zi, e bine ca în urma lor să facem îndată o preumblare, ca picioarele se nu răcească. Seara vom fricționa picioarele după-ce l-am șters bine. Ca efectul băilor ferbinți se fie și mai eficace putem să adăogăm apei ceva spirt sau ca o mână de sēmănță de muștar sau sare. Mai mult de 20 minute nu e ertat a ținea o baie; la bolnavi și copii 10 minute.

PENTRU ECONOMI

Apă și sare pentru porci.

Odată cu ivirea verei vine și timpul de chin pentru porcii noștri. Căldurile mari le devin insuportabile și le produce câte odată și boale, cari le causează moartea. Pentru a se răcori se tăvălesc în noroiu și mocirlă, deși preferă apă curată și proaspătă, dacă pot ajunge la ea. Dacă cu toate acestea se culcă în mocirlă este un semn că le lipsește sarea necesară, în mâncarea ce li-o dăm, de care nici celelalte animale ale noastre nu se pot lipsi.

Rațele distrugătoare de insecte vătămătoare în grădinile de pomi și legumi.

În nimicirea insectelor stricacioase numai atunci vom avea succes desăvirșit, dacă o executăm regulat și de repetite ori mulți ani de arândul. În lupta grea contra lor omul ia în ajutorul lui ori-ce ajutor 'i-se oferă. Astfel avem paserile noastre de curte, care toate sunt foarte lacome după insecte. Astfel avem găinile, însă ele ne pot deveni stricacioase prin scormonitul lor, îndată ce s'a sămănat și sădit grădinile noastre și până-ce plantele sunt tinere. Neîntrecute sunt în această privință rațele. În prima linie nu ne strică ordinea în grădinile noastre prin scormonit; în schimb însă, cunoscând marea lor poftă de mâncare putem fi siguri că ori-ce insect care le vine în cale este condamnat la moarte. Chiar melcii golași, care îi putem strânge și nimici cu atâta anevoință sunt toți găsiți și mâncați de rațe.

Unt proaspăt rînced.

Unt proaspăt, care a devenit rînced putem să-l îndreptăm dacă îl punem mai întâiu în apă care ferbe; după ce s'a topit, limpezit și răcit îl strângem de pe apă. După aceea îl frământăm bine în apă, în care am topit la un litru apă câte un gram sodă. Scos și stors untul din această apă îl punem în altă apă, căreia am adăogat puțin oțet. Soda înlătură materia brânzoasă care dă mirosul de unt rînced, ear' oțetul face, nevătămătoare soda care ar mai fi rămas în unt. Untul astfel curățit se frământă în fine cu lapte dulce; care îi redă gustul untului proaspăt.

Alifie pentru unghia copitelor crepate.

O bună alifie pentru unghii crepate la copitele cailor se face din părți egale de miere și ceară galbenă, care le topim împreună la un foc domol și le amestecăm bine la olaltă. Cu acest amestec fluid ungem cu ajutorul unei pensule toată copita, bine curățită mai nainte, atât pe deasupra cât și pe dedesubt și cu deosebire crepăturile în unghie. Repetând aceasta mai de multe-ori, copita se vindecă în cele mai multe cazuri.

Curățitul calilor albi.

Părul de pe părțile corpului calului, cari vin în atingere cu gunoi, capătă o culoare galbenă, care nu ese prin țesălat și periat și nici chiar prin spălat cu apă. Pentru a îndepărta astfel de pete pulverisăm (pisăm) cărbuue de lemn și îl amestecăm cu apă până ce se face ca o coacă moale. Cu acest amestec ungem din gros părțile îngălbenite și le lăsăm să se usuce. După aceea îndepărtăm cărbunele cu șomege de pae și țesală. Părul va deveni astfel earăși alb.

Advocatul poporului.

In atenția doicelor.

Sunt femei, mai ales la orașe, că întemplându-se să le moară copilașul curând după naștere, ele iau spre nutriție și îngrijire copii străini; se fac doice. Unele dintre ele însă nu pun grija cuvenită pentru copil, cu toatecă acela odată luat spre îngrijire, trebuie să-l considere ca și al ei propriu. Așa se întemplă apoi, că în cas că copilașul se bolnăvește, doica nu-i umblă în rînd, ci îl lasă în voia sorții, pe de o parte fiindcă zice că copilul nu e al ei, ce se mai și cheltuească, pe de altă parte zice, că doar el și așa nu știe spune ce și unde-l doare și astfel nici medicul nu știe ce leac să-i dee.

Astfel de neglijări se pedepsesc însă de lege, care zice că ori-ce persoană, care ia spre îngrijire vre-un copil străin, și nu-i umblă în rînd în cas de morb, dacă copilul este sub șapte ani, se pedepsește cu câte 10 fl. (Art. de lege 14, §. 20. 21 din anul 1876).

Pentru femei.

Înghețată de fructe în 15 minute.

În case civile nu ar trebui să se facă înghețată mai rece de 16 grade, mai ales unde trebuie se facem economie în întrebuințarea gheței. Foarte adese se comite greșala că înghețate de fructe se fac mult prea dulci, din care causă nu îngheață. Se crede adecă că prin zăhar mai mult să va tăia acreala fructelor care dela sine sunt acre. Zăharul numai maschează (ascunde) acreala, însă nu o înlătură. La prepararea astorfel de înghețată se recomandă a se folosi următoarele cantități: pentru *înghețată de coacăză* [strugurei, ribisle], 4½ decilitri zamă de coacăză 5½ decilitri apă, 30 decagrame zăhar pisat; *înghețată de smeură*, 5 decilitri zamă de smeură, 5 decilitri apă și 30 decagrame zăhar pisat; *înghețată de fragi*, 6—7 decilitri zamă de fragi, 3—4 decilitri apă, 30 decagrame zăhar pisat și ceva zamă de lămâie după plăcere; *înghețată de zarzăre*, zarzăre foarte bine coapte să curățate de coaje, se ferb un moment, apoi se presează; după-cum sunt de dulci se ia: 5 decilitri zamă de zarzăre, 5 decilitri apă și 30 decagrame zăhar pisat. Se mai adaugă și puțină vanilie. La toate vedem că la înghețata de fructe proporțiunea rămâne tot aceeași, adecă: lichid (zamá de fructe dimpreună cu apa) 1 litru la 30 decagrame zăhar.

NOUȚĂȚI

AVIS!

Bugăm pe D-ntii abonati vechi și noi să binevoască a ne trimite suma, ce ne datorează, ca și noi la rîndul nostru se putem face față marilor cheltuieli, ce avem cu edarea și redactarea foii noastre.

Noii episcopi dela Oradea-mare și Lugoj au depus Mercuri jurămintul în mâinile Maj. Sale în Viena. A fost de față și ministrul de culte Wlassics.

Se crede, că instalarea episcopului dela Oradea-mare se va face în a doua jumătate a lunii Iulie. Ear' instalarea noului episcop Dr. V. Hossu din Lugoj la 12 Iulie, după festivitățile jubileului de 50 ani a Diecesei Lugojului.

Parastas pentru Dr. Ioan Rațiu. La 7 Iunie n., ziua de Rosalii, se va serba în Sibiu un parastas, ear' în Cluj și Turda o liturghie întru odichna sufletului fericitului Dr. Ioan Rațiu.

Monach nou. C. Sa părintele Dr. Sebastian Olariu, profesor și director al institutului teologic gr.-or. român din Caransebeș a fost tuns întru monach Duminecă 9/22 Maiu, în Mănăstirea H.-Bodrog, primind numele de Iosif.

Act de mulțumire „Albinei”. Este tuturor cunoscut, că institutul »Albina« din Sibiu a dat și anul acesta, ca de obicei, sume însemnate pentru scopuri școlare. Ea a primit zilele acestea o adresă de mulțumire dela ministrul de culte și instrucțiune publică r. u. pentru donațiile făcute spre scopuri școlare.

Alegere de deputat dietal în Dobra. În cercul Dobra din comitatul Hunedoara devenit vacant prin moartea deputatului Lázár Árpád, se va face în curînd alegere de deputat dietal. Intre candidați sunt și doi români: Dr. Aurel Vlad, avocat și directorul băncii »Ardeleana« din Orăștie și Dr. Aurel Mințean, avocat și directorul băncii »Dacia« tot din Orăștie.

Societatea de lectură „Inocențiu Micu Clain” a teologilor din Blaj arangiază Duminecă la 31 Maiu n. 1903 o *Serată literară-musicală* în memoria fericitului ei patron Ioan Inocențiu Micu Clain. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită.

Cale ferată industrială Petrosa—Deva. Banca »Erdélyi egyleti bank rt.« a construit o cale ferată, arangiată pentru trasiune cu cai, în lungime de 5.9 klm. pentru transportul materialului industrial dela minele (baia) numită »Petroasa« până la stațiunea căii ferate din Deva. Zilele acestea ea se va preda comunicațiunii.

Arestarea unui judecător. Judele dela tribunalul din Budapesta Soós a fost dat în judecată pentru-că s'a lăsat să fie mituit și astfel a adus sentințe nedrepte. În timpul din urmă au intrat la judecatorie încă 6 ar-

tări contra judeului Soós. În urma acestor arătări judecătorul Soós a fost deținut și condus în arest preventiv.

O nouă tipografie română s'a deschis în Șimleul-Silvaniei (Szilágy-Somlyó) cu ziua de 1 Maiu sub numele »Victoria«, împreună cu librărie. Aceasta tipografie e chemată să umple un mare gol în ținuturile acele mult expuse, și merită tot sprijinul inteligenței române.

„Elias”. În biserica evangelică din Sibiu s'a cântat Joi 21 Maiu de cătră corul de bărbați al Sașilor. »Elias« de Mendelsohn. Intre soliste s'a distins și d-șoara Delia Olariu, cunoscuta altistă din Sibiu.

Nou preot în Deva. Duminecă s'a făcut alegerea de preot pentru parochia a doua, devenită vacantă prin moartea fostului paroch George Nicoară. Sinodul electoral a fost condus de protopresbiterul George Romanul. Candidații au fost: *Cornel Popescu*, student în filosofie la universitatea din Budapesta și *Ilarie Gonța*. Totalitatea voturilor date (103) le-a intrunit dl Popescu, care a fost proclamat ales.

Automobil între Baziaș-Orșova și Băile-Herculane pentru comunicație va introduce un întreprinzător din Timișoara cu începere dela 15 Iunie. Pe amîndouă liniile vor circula zilnic câte 6 carē.

Leu scăpat din menagerie. În Pojon a scăpat zilele acestea un leu dintr'o menagerie. Păzitorul observând aceasta, s'a luat după el și cu o împușcătură bine nimerită l'a culcat la pămînt.

Unsoare falsificată. În Sibiu s'a dat peste o mare cantitate de unsoare falsificată. Două firme de acolo în adevăr fabrică unsoarea și apoi o trimit în toate părțile țerii. Modul cel mai simplu al falsificării unsoarii de porc este, că producătorul toarnă apă în ea și atîta o mestecă, până-ce apa se amestecă de-opotrivă cu unsoarea. Falsificarea aceasta se poate ușor dovedi, dacă topim unsoarea repede la foc. Unsoarea amestecată cu apă s'îrăie tare, până când părțile de apă evaporează. Un alt mod de a falsifica unsoarea, însă mai complicat este: când se curăță seul de pe mațele vitei, acela se scurge (stoarce) în apă rece, și apoi se amestecă cu tartru (Weinstein). Seul astfel pregătit se topește și se amestecă cu unsoarea veritabilă până-ce devine uniformă. O astfel de unsoare se poate cunoaște după miros, ear' gustul ei e de multe-ori amar.

Calea ferată pe valea Someșului. Societatea căii ferate din valea Someșului a avut de cuget să prelungească calea ferată dela Bistrița-Borgo până la hotarul Bucovinei. Fînd însă greutățile și spelele împreunate cu aceasta cale de neînvins, plănuesc acum prelungirea rețelei din Betlean de-alungul Someșului. Comunele din jurul Bistrița-Năsăudului au promis societății cumpărarea de acții în valoare

de 1 milion coroane pentru acest proiect. Ele au mare lipsă de această cale pentru cele două fabrici de ferestru, băi, etc. ce se află pe acea linie. Orașul Bistrița e contra planului din urmă.

»Tipografa», institutul tipografic pe acții din Sibiu, nu și-a putut ținea adunarea generală la 20 Maiu, din cauză că nu s'au presintat destui acționari. S'a convocat deci o nouă adunare pe ziua de 5 Iunie.

Cutremur de pămînt. Vineri noaptea la orele 11 și 45 minute a fost un ușor cutremur de pămînt în Timișoara.

Falsificatori de lapte pedepsiti. Comisiunea administrativă a comitatului Timiș la arătarea însoțirii de lapte din Orșovalva a pedepsit cu câte 30 cor. pe doi economi de acolo, fiind-că laptele ce-l trimiteau însoțirii era amestecat cu lapte smîntănit, ceea-ce se consideră de falsificare când îl vinzi sub numele de lapte nesmîntănit.

Premiile pentru calfe și ucenicii cari au avut obiecte la expoziția aranjată de camera de comerț din Brașov se vor distribui în curînd. Cei-ce și-ar fi schimbat într'aceea locuința sunt rugați a aduce această schimbare la cunoștința camerei de comerț.

Casina română din Brașov și-a ținut Duminecă adunarea generală, la ordinea zilei fiind alegerea comitetului. Au fost aleși în comitet cu mare majoritate dnii: George B. Popp, președinte, Simion Damian, vicepreședinte, Pavel Percea, secretar, Nicolae Dima, cassar, Lazar Nastasi, econom. Membrii în comitet: Dr. Ioan Hosanu, Petru Pop, Andrei Bârseanu, Iosif Pușcariu, Ioan Lengeru, Ioan C. Panțu, Ioan Dușoiu, Ioan Săbădeanu, Dr. I. Bunea, George Dima, Nicolae Bogdan și Dr. I. Moșoiu.

Vin artificial confiscat. Barna Imre din Leta-mare a fost pedepsit cu 200 cor., în cas de neplătire cu 10 zile temniță, pentru vin artificial (măestrit) pus în vînzare. 753 litri de vin ce mai avea a fost confiscat. Afară de aceasta trebuie să mîi plătească 79 cor. spese de proces, vre-o 81 cor. diferite alte cheltuieli și la trei păgubiți câte 70, 76 și 60 cor.

Topitoare de in și cânepă în Săcuime Deoarece-ce industria de casă a cânepii, precum și producerea acesteia e tot mai mult neglijată de Săcu și deoarece-ce comunele nu se gîndesc la un loc comun pentru topitul cânepii, și avînd în vedere că topirea ei în apele curgătoare este oprită, din cauze sanitare pentru vite și a pescuitului, vicișpanul comitatului Odorheiu a orînduit acum catorva comune, ca neîntârziat să se gîndească la alegerea corăspunzătoare a locurilor de topitoare și să le înființeze încă în cursul acestui an.

MICI PUBLICAȚIUNI à 25 cruceri.

„IDEAL“ institut tipografic și librărie
in Hunedoara (Vajda-Hunyad).
Serviciu prompt! — Prețuri ieftine!

Șindilă horjită și nehorjită
 precum și

Prăștilă de toată mărimea
 din lemn alb și fără noduri
 se găsește în ori-ce cantitate
 cu *prețuri foarte moderate* la

Nicolae Filimon lui Vasilie în Vinerea
 (192) u. p. Alkenyér. 1-6

La „Pannonia“ cafenea și restaurațiune
din Orăștie.
In casele unde să află Pretura și Casieria
se găsesco beuturi și mâncări
bune și ieftine.

De vânzare
10.000 litri vinars de prune
 2000 litri Șligoviță și
 150 măji metrice ovės!

Prețuri foarte moderate!
 (187) A se adresa la 4-4
Iosif Indrieș, proprietar în Bokai.
 u. p. Alkenyér.

De vânzare
Cartofi Americani
 de bunătate extraordinară,
 cu **prețuri foarte ieftine!**
 să află la Administrațiunea
„Bunul Econom“
Orăștie (Szászváros).

Sz. 300-1903 kir. végrh. (191) 1-1
ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §§ ai értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróság 1902. évi V. 706 számú végzése következtében Dr. Kerekes János deési ügyvéd által képviselt »Someșana« hitel- és takarékpénztári intézet részvénytársaság és végrehajtató javára Fekete N. Mihály és társa szászvárosi lakosok és végrehajtást szene-

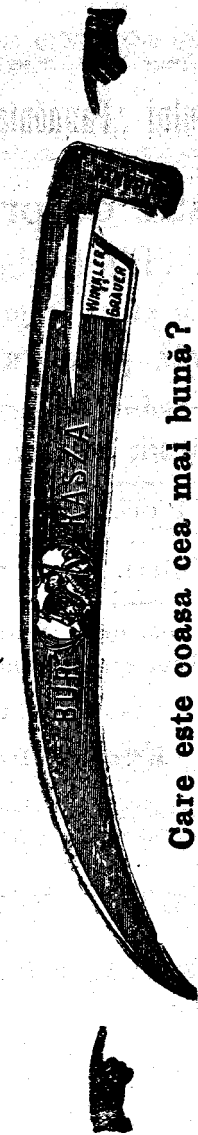
dettek ellen 600 kor s jár. erejéig foganasított biztosítási (kiegítési) végrehajtás utján felül és lefoglalt és 2786 koronára bécsült következő ingóságok, u. m.: különféle butorok, zongora, tájképek, szőnyegek, lámpa, porcellán és china ezüst edények nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbíróóság 1903-ik évi V. 706/2 sz. végzése folyán 600 kor. tőkekövetelés ennek 1902. 10/IV-től járó 6% kamatai 1/3% váltó díj és eddig összesen 70 kor. 75 fillérben biróilag már megállapított, valamint ezuttali 5 kor. 80 fillér árverés kitűzetési költségek erejéig Szászvároson adósok lakásán leendő eszközlésére 1903. évi június hó 18. napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűzetk és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében esetleg becsáron alul is, azonban csakis készpénzfizetés mellett, fognak a leg-többet ígérőnek eladni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik. A befolyandó vételár pedig birói letébe fog helyezettetni.

Kelt Szászvároson, 1903. évi május 16.

Rács Árpád,
 kir. bir. végrh.

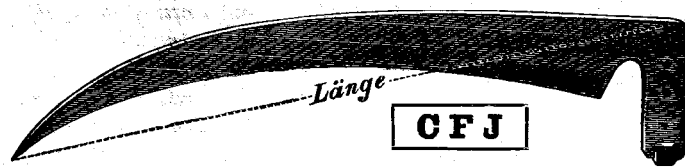

Care este coasa cea mai bună?

se întreabă mulțimea de economi, cari au încercat multe feluri de coase și adesea s'au înșelat. La aceasta răspundem din convingere: *Coasa cea mai bună de pe lume este Coasa de oțel numită „BUR“, cu marca „BUR“ câlăreț, care e făcută din cele mai nobile metale, mai ales din oțel de arșint și fiand de două-ori călăită întrece ori-ce altă coasă. — Ușurătatea, durabilitatea și agerimea de tăiere a acestei coase sunt următoarele.*

Adresa de comandă este pentru întreg teritoriul Europei și Americii:
Winckler és Grauer, Kőbánya 20 sz.
 (154) **Prețurile coaselor de oțel Bur:** 65 cm. lungime fi. 1.05, 70 cm. lungime fi. 1.10, 80 cm. lungime fi. 1.15, 85 cm. lungime fi. 1.20, 90 cm. lungime fi. 1.25, 95 cm. lungime fi. 1.30, 100 cm. lungime fi. 1.35.
 La comanda de 5 bucăți, porto postal îl plătește fabrica.
 La comanda de 10 bucăți pe lângă că plătește porto postal, trimiți și o coasă gratuit. Fiecare coasă, care nu corespunde, fabrica o schimbă cu alta nouă pe speșele proprii. Să știe însă din experiență, că nici într-o miie nu se află una rea. — *Deosebit! Nicovale și ciocan, părechea 95 cr. — Now! Cute, bucata 25 cr. Peatră de Ammergau 15 cr. — Prețuri înstrat gratuit și franco!* — Verigi de strins coasa 20 cr.

Carol F. Jickeli, Sibiu. (La coasa de aur).

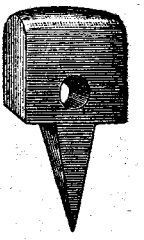
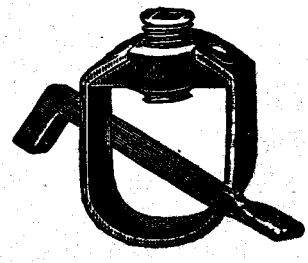
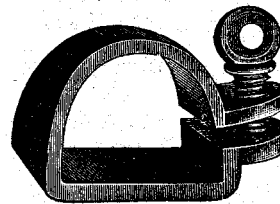
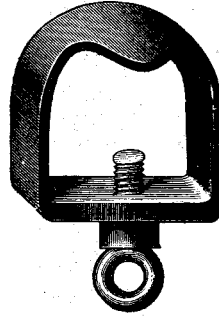
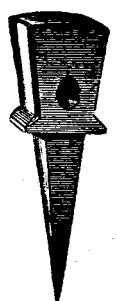
Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
 1 bucată K. 1'60 1'60 1'60 2'— 2'—

Bătută costă cu 10 bani mai mult.

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă, eu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul **CFJ**, care nu ar corespunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată. — Economior le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. In decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe de-asupra!

Nicovale, forma, fig. 2 3 **Ciocane,** fig. 5 à 250, 300 fi. 6 à 300 grame
 1 bucată K. —96 —86 1 bucată K. —86 —90 I'—

Nicovalele și ciocanele să vënd pe lângă **garanție pentru fiecare bucată.** Fiecare bucată, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.

Verigi de coase, Fig. 3 13 15 **Fig. 7. Tocuri de cuți**
 pentru înțepenirea coaselor. Dimensiunile 44/41 39/41 39/33 40/42 mm. șmaț uite pe dinlăuntru și pe dinafară
 1 bucată K. —24 —24 —30 —40 1 bucată K. —40.

Cuți, dela 10 bani în sus, în variație bogată. — **Indeosebi recomand: Cuțile americane** 1 bucată K. —40.
Cuți de Bergamo vinete-închise, cu semnul CFJ 1 bucată K. —80.

Toporiști de coase, obicinuite de lemn K. —44. — Topo iști pentru coase de holde (model introdus de Julius Teutsch) 1 bucată K. —90.

Greble de fer pentru coasele de holde, pentru a le șirofa pe toporiștele obicinuite de lemn. 1 buc. K. 1'30.

Brice de Solingen. Garantate dela K. 1'20 în sus.
 (141) **Bricege de Solingen** pentru atârnat. Lungimea întreagă: 8 9 11 ctm. 21-52
 1 bucată K. —34 —44 —50

Sala Restaurantului „Pannonia“ Orăștie.

Cabinet artistic de primul rang

DIORAMA (Photoplasticum).

Cele mai eftine și cele mai comode

(189) **Călătorii prin lume.** 3—

Plastică admirabilă! ➡️ Perspective grandioase!

In fiecare zi călătorie nouă cu 50 vederi.

Zilnic deschis dela 2 ore p. m. până la 10 sara.

Intrarea 20 fileri, copii 10 fileri.

Un gramophon din cele mai mari distrează publicul cu cele mai frumoase arii.

— Cu dăntinsă stimă —

Ecaterina Wittich.

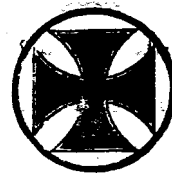
Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta

Nu e mijloc secret

vindecă și inviorează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune rării, că acest aparat (190) de 20

e a se da împreju- vindecă boale vechi de ani. 3—

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tăușuri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, ausul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprefiat și cercetat. Deja eftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morburii cari nu sunt mîi vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vînzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. colțul strada Kálmán.

Nu există

Sămînțe agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curții Regale în **BUDA-PESTA.**

Cancelaria și depozitele: *Str. Rottenbiller 33.* Localul de vînzare: *Str. Andrássy 23.*

(189)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

21—52

Mai eftin ca ori unde!

Haine de călușeri de vînzare sau de dat împrumut.

Mai eftin ca ori unde!

Bumbac de țesut și ată de urzit

din fabricele cele mai renumite!

Mai eftin ca ori unde
Tot felul de manufactură pentru trebuințele casei.
Comandele se execută repede și cu prețuri foarte moderate.

Prăvălia „La Românce“ a lui **ION LAZAROIU**

in Orăștie (Szászváros)

(145)

10—10